

ISSN 2518-1467 (Online),
ISSN 1991-3494 (Print)

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҰЛТТЫҚ ҒЫЛЫМ АКАДЕМИЯСЫНЫҢ
Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің

Х А Б А Р Ш Ы С Ы

ВЕСТНИК

НАЦИОНАЛЬНОЙ АКАДЕМИИ
НАУК РЕСПУБЛИКИ
КАЗАХСТАН
Қазақстан Республикасының
педагогикалық университетінің
Абая

THE BULLETIN

THE NATIONAL ACADEMY OF
SCIENCES OF THE REPUBLIC OF
KAZAKHSTAN
Abai Kazakh National Pedagogical
University

PUBLISHED SINCE 1944

4 (398)

JULY – AUGUST 2022

ALMATY, NAS RK

БАС РЕДАКТОР:

ТҮЙМЕБАЕВ Жансейіт Қансейітұлы, филология ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің ректоры (Алматы, Қазақстан)

БАС РЕДАКТОРДЫҢ ОРЫНБАСАРЫ:

БИЛЯЛОВ Дархан Нұрланұлы, PhD, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің ректоры (Алматы, Қазақстан), **Н = 2**

ҒАЛЫМ ХАТШЫ:

ӘБІЛҚАСЫМОВА Алма Есімбекқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Абай атындағы ҚазҰПУ Педагогикалық білімді дамыту орталығының директоры (Алматы, Қазақстан), **Н = 2**

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ:

САТЫБАЛДЫ Әзімхан Әбілқайырұлы, экономика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Экономика институтының директоры (Алматы, Қазақстан), **Н = 5**

САПАРБАЕВ Әбдіжапар Жұманұлы, экономика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Халықаралық инновациялық технологиялар академиясының президенті (Алматы, Қазақстан), **Н = 4**

ЛУКЪЯНЕНКО Ирина Григорьевна, экономика ғылымдарының докторы, профессор, «Киево-Могилян академиясы» ұлттық университетінің кафедра меңгерушісі (Киев, Украина), **Н = 2**

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, К. Разумовский атындағы Мәскеу мемлекеттік технологиялар және менеджмент университетінің кәсіптік білім берудің педагогикасы және психологиясы кафедрасының меңгерушісі (Мәскеу, Ресей), **Н = 4**

СЕМБИЕВА Ләззат Мықтыбекқызы, экономика ғылымдарының докторы, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің профессоры (Нұр-Сұлтан, Қазақстан), **Н = 3**

АБИЛЬДИНА Салтанат Қуатқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университеті педагогика кафедрасының меңгерушісі (Қарағанды, Қазақстан), **Н = 3**

БУЛАТБАЕВА Күлжанат Нурымжанқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының бас ғылыми қызметкері (Нұр-Сұлтан, Қазақстан), **Н = 2**

РЫЖАКОВ Михаил Викторович, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Ресей білім академиясының академигі, «Білім берудегі стандарттар және мониторинг» журналының бас редакторы (Мәскеу, Ресей), **Н = 2**

ЕСІМЖАНОВА Сайра Рафихевна, экономика ғылымдарының докторы, Халықаралық бизнес университетінің профессоры, (Алматы, Қазақстан), **Н = 3**

«Қазақстан Республикасы Ұлттық ғылым академиясының Хабаршысы».

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Меншіктенуші: «Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы» РҚБ (Алматы қ.). Қазақстан Республикасының Ақпарат және коммуникациялар министрлігінің Ақпарат комитетінде 12.02.2018 ж. берілген

№ 16895-Ж мерзімдік басылым тіркеуіне қойылу туралы куәлік.

Тақырыптық бағыты: *әлеуметтік ғылымдар саласындағы зерттеулерге арналған.*

Мерзімділігі: жылына 6 рет.

Тиражы: 300 дана.

Редакцияның мекен-жайы: 050010, Алматы қ., Шевченко көш., 28, 219 бөл., тел.: 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы, 2022

Типографияның мекен-жайы: «Аруна» ЖК, Алматы қ., Мұратбаев көш., 75.

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

ТУЙМЕБАЕВ Жансент Кансеитович, доктор филологических наук, профессор, почетный член НАН РК, ректор Казахского национального университета им. аль-Фараби (Алматы, Казахстан)

ЗАМЕСТИТЕЛЬ ГЛАВНОГО РЕДАКТОРА:

БИЛЯЛОВ Дархан Нурланович, PhD, почетный член НАН РК, ректор Казахского национального педагогического университета им. Абая (Алматы, Казахстан), **Н = 2**

УЧЕНЫЙ СЕКРЕТАРЬ:

АБЫЛКАСЫМОВА Алма Есимбековна, доктор педагогических наук, профессор, академик НАН РК, директор Центра развития педагогического образования КазНПУ им. Абая (Алматы, Казахстан), **Н = 2**

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

САТЫБАЛДИН Азимхан Абылкаирович, доктор экономических наук, профессор, академик НАН РК, директор института Экономики (Алматы, Казахстан), **Н = 5**

САПАРБАЕВ Абдижапар Джуманович, доктор экономических наук, профессор, почетный член НАН РК, президент Международной академии инновационных технологий (Алматы, Казахстан), **Н = 4**

ЛУКЪЯНЕНКО Ирина Григорьевна, доктор экономических наук, профессор, заведующая кафедрой Национального университета «Киево-Могилянская академия» (Киев, Украина), **Н = 2**

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, доктор педагогических наук, профессор, заведующий кафедрой педагогики и психологии профессионального образования Московского государственного университета технологий и управления имени К. Разумовского (Москва, Россия), **Н = 4**

СЕМБИЕВА Лязгат Мыктыбековна, доктор экономических наук, профессор Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева (Нур-Султан, Казахстан), **Н = 3**

АБИЛЬДИНА Салтанат Куатовна, доктор педагогических наук, профессор, заведующая кафедрой педагогики Карагандинского университета имени Е.А.Букетова (Караганда, Казахстан), **Н=3**

БУЛАТБАЕВА Кулжанат Нурымжановна, доктор педагогических наук, профессор, главный научный сотрудник Национальной академии образования имени Ы. Алтынсарина (Нур-Султан, Казахстан), **Н = 3**

РЫЖАКОВ Михаил Викторович, доктор педагогических наук, профессор, академик Российской академии образования, главный редактор журнала «Стандарты и мониторинг в образовании» (Москва, Россия), **Н=2**

ЕСИМЖАНОВА Сайра Рафихевна, доктор экономических наук, профессор Университета международного бизнеса (Алматы, Казахстан), **Н = 3**

«Вестник Национальной академии наук Республики Казахстан».

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Собственник: **ОО «Национальная академия наук Республики Казахстан»** (г. Алматы).
Свидетельство о постановке на учет периодического печатного издания в Комитете информации Министерства информации и коммуникаций и Республики Казахстан № **16895-Ж**, выданное 12.02.2018 г.

Тематическая направленность: *посвящен исследованиям в области социальных наук.*

Периодичность: 6 раз в год.

Тираж: 300 экземпляров.

Адрес редакции: 050010, г. Алматы, ул. Шевченко, 28, ком. 219, тел. 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© Национальная академия наук Республики Казахстан, 2022

Адрес типографии: ИП «Аруна», г. Алматы, ул. Муратбаева, 75.

EDITOR IN CHIEF:

TUIMEBAYEV Zhansait Kanseitovich, Doctor of Philology, Professor, Honorary Member of NAS RK, Rector of Al-Farabi Kazakh National University (Almaty, Kazakhstan).

DEPUTY CHIEF DIRECTOR:

BILYALOV Darkhan Nurlanovich, Ph.D, Honorary Member of NAS RK, Rector of Abai Kazakh National Pedagogical University (Almaty, Kazakhstan), **H = 2**

SCIENTIFIC SECRETARY:

ABYLKASYMOVA Alma Yessimbekovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Executive Secretary of NAS RK, President of the International Academy of Innovative Technology of Abai Kazakh National Pedagogical University (Almaty, Kazakhstan), **H = 2**

EDITORIAL BOARD:

SATYBALDIN Azimkhan Abilkairovich, Doctor of Economics, Professor, Academician of NAS RK, Director of the Institute of Economics (Almaty, Kazakhstan), **H = 5**

SAPARBAYEV Abdizhapar Dzhumanovich, Doctor of Economics, Professor, Honorary Member of NAS RK, President of the International Academy of Innovative Technology (Almaty, Kazakhstan) **H = 4**

LUKYANENKO Irina Grigor'evna, Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of the National University "Kyiv-Mohyla Academy" (Kiev, Ukraine) **H = 2**

SHISHOV Sergey Evgen'evich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy and Psychology of Professional Education of the Moscow State University of Technology and Management named after K. Razumovsky (Moscow, Russia), **H = 4**

SEMBIEVA Lyazzat Maktybekova, Doctor of Economic Science, Professor of the L.N. Gumilyov Eurasian National University (Nur-Sultan, Kazakhstan), **H = 3**

ABILDINA Saltanat Kuatovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy of Buketov Karaganda University (Karaganda, Kazakhstan), **H = 3**

BULATBAYEVA Kulzhanat Nurymzhanova, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Chief Researcher of the National Academy of Education named after Y. Altynsarin (Nur-Sultan, Kazakhstan), **H = 2**

RYZHAKOV Mikhail Viktorovich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, academician of the Russian Academy of Education, Editor-in-chief of the journal «Standards and monitoring in education» (Moscow, Russia), **H = 2**

YESSIMZHANOVA Saira Rafikhevna, Doctor of Economics, Professor at the University of International Business (Almaty, Kazakhstan), **H = 3**.

Bulletin of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan.

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Owner: RPA «National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan» (Almaty). The certificate of registration of a periodical printed publication in the Committee of information of the Ministry of Information and Communications

of the Republic of Kazakhstan **No. 16895-Ж**, issued on 12.02.2018.

Thematic focus: *it is dedicated to research in the field of social sciences.*

Periodicity: 6 times a year.

Circulation: 300 copies.

Editorial address: 28, Shevchenko str., of. 220, Almaty, 050010, tel. 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan, 2022

Address of printing house: ST «Aruna», 75, Muratbayev str, Almaty.

BULLETIN OF NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES
OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN
https://doi.org/10.32014/2518-1467_2022_398_4_249-261

МРНТИ 06.01.21
УДК 338.2

Б.А. Аuezова*, С.Б. Мақыш

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті,
Нұр-Сұлтан, Қазақстан.
E-mail: bahyt2407@gmail.com

РЕСЕЙ ФЕДЕРАЦИЯСЫНЫҢ МЕМЛЕКЕТТІК БАҒДАРЛАМАЛАРЫНА АУДИТ ЖҮРГІЗУ ӘДІСНАМАСЫНЫҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ

Аннотация. Нәтижеге бағдарланған бюджеттеуге көшу үдерісі бюджет қаражатын пайдалану тиімділігінің көрсеткіштерін арттыру қажеттілігіне әкелді. Халықтың тіршілігін қамтамасыз ету салалары бойынша бюджет қаражатын қайта бөлудің негізгі тетігі бағдарламалық-нысаналы басқаруды қолдану, нақты айтқанда мемлекеттік бағдарламаларды әзірлеу болып табылады.

Мемлекеттік бағдарламалар бағдарламалық-нысаналы әдісін іске асыру барысында бюджет жүйесінің барлық деңгейлерінде атқарушы билік органдарының қызметінде басқарудың айқындаушы құралы болып есептеледі. Мемлекеттік бағдарламаларды іске асыру дәрежесі ең алдымен мемлекет қаражатын барлық деңгейлерде пайдаланылуына байланысты. Мемлекеттік реттеу мақсаттарының кең таңдауын және оларға қол жеткізу үшін ресурстардың тапшылығын еске ала отырып, шешімдер қабылдау кезінде мемлекет қаражатының нақты қайтарылуы және оларды мемлекеттің стратегиялық мақсаттарына сәйкес дұрыс пайдалану мәселесі туындайды.

Сонымен қатар, мемлекеттік бағдарламаларды практика жүзінде орындаудың маңызды және ажырамас элементтерінің бірі тиімділік аудиті болып саналады. «Мемлекеттік аудит және қаржылық бақылау туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес мемлекеттік бағдарламалардың аудиті тиімділік аудиті бағыттарының бірі ретінде қаралады. Дегенмен, көптеген Мемлекеттік бағдарламалар жүзеге асырылғанына қарамастан, олар түпкі мақсатқа жете алмайды және

еліміздің стратегиялық мақсаттарын орындамайды. Бұл тиімділік аудиті жүйесінің, ең бастысы мемлекеттік бағдарламаларда жүргізілетін әдіснаманың толық жетілмегендігін, кемшіліктерін көрсетеді. Осыған байланысты, шетелдік тәжірибені қарастыру мақсатында посткеңестік кеңістіктегі тұрақты дамып келе жатқан ел - Ресей Федерациясының тәжірибесі қаралды. Ұсынылған мақалада Ресей Федерациясының мемлекеттік бағдарламаларына аудит жүргізудің ерекшеліктері мен әдіснамалық аспектілері зерттеліп, біздің жүйемізді жетілдіруге ықпал ететін ұсыныстар берілді. Сонымен қатар Ресей Федерациясының мемлекеттік қаржылық бақылау эволюциясы шеңберіндегі тиімділік аудитінің мәні көрсетілген.

Түйін сөздер: Мемлекеттік бағдарлама, бағдарламалық-мақсатты қағидат, Стратегиялық жоспарлау, әдістеме, тиімділік аудиті, стандарттар.

Б.А. Ауезова*, С.Б. Макыш

Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева,
Нур-Султан, Казахстан.
E-mail: bahyt2407@gmail.com

ОСОБЕННОСТИ МЕТОДОЛОГИИ ПРОВЕДЕНИЯ АУДИТА ГОСУДАРСТВЕННЫХ ПРОГРАММ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Аннотация. Процесс перехода к бюджетированию, ориентированному на результат, привел к необходимости повышения показателей эффективности расходования бюджетных средств. Основным механизмом перераспределения бюджетных средств по сферам жизнеобеспечения населения является применение программно-целевого управления, а именно разработка государственных программ.

Государственные программы являются определяющим инструментом при реализации программно-целевого метода управления в деятельности органов исполнительной власти на всех уровнях бюджетной системы. Степень реализации государственных программ в главной мере зависит от использования средств государства на всех уровнях. Принимая к сведению широкий выбор целей государственного регулирования и дефицит ресурсов для их достижения, на первый план при принятии решений встает вопрос реальной отдачи средств государства и правильное их использование в соответствии со стратегическим целям государства.

В свою очередь, одним из важных и неотъемлемых элементов практического выполнения государственных программ является аудит эффективности. В соответствии с Законом Республики Казахстан «О государственном аудите и финансовом контроле» аудит государственных программ рассматривается как одно из направлений аудита эффективности. Однако, несмотря на то, что многие государственные программы реализуются, они не достигают конечной цели и не выполняют стратегических целей нашей страны. Это свидетельствует о неполном совершенствовании, недостатках системы аудита эффективности, а главное методологии, проводимой в государственных программах. В этой связи, с целью рассмотрения зарубежного опыта был рассмотрен опыт Российской Федерации – стабильно развивающейся страны на постсоветском пространстве. В представленной статье изучены особенности и методологические аспекты проведения аудита государственных программ Российской Федерации, даны рекомендации, способствующие совершенствованию нашей системы, также отражена сущность аудита эффективности в рамках эволюции государственного финансового контроля Российской Федерации.

Ключевые слова: государственная программа, программно-целевой принцип, стратегическое планирование, методика, аудит эффективности, стандарты.

B.A. Auyezova*, S.B. Makysh

L.N. Gumilyov Eurasian National University, Nur-Sultan, Kazakhstan
E-mail: *bahyt2407@gmail.com*

FEATURES OF THE METHODOLOGY FOR AUDITING STATE PROGRAMS OF THE RUSSIAN FEDERATION

Abstract. The process of transition to result-oriented budgeting has led to the need to improve the efficiency of budget spending. The main mechanism for the redistribution of budget funds in the spheres of life support of the population is the use of program-targeted management, namely the development of state programs.

State programs are the determining tool in the implementation of the program-target method of management in the activities of executive authorities at all levels of the budget system. The degree of implementation of state programs mainly depends on the use of state funds at all levels. Taking into account the wide range of goals of state regulation and the lack of resources

to achieve them, the question of the real return of state funds and their proper use in accordance with the strategic goals of the state comes to the fore when making decisions.

In turn, one of the important and integral elements of the practical implementation of state programs is an efficiency audit. In accordance with the Law of the Republic of Kazakhstan “On State Audit and Financial Control”, the audit of state programs is considered as one of the areas of performance audit. However, despite the fact that many state programs are being implemented, they do not achieve the ultimate goal and do not fulfill the strategic goals of our country. This indicates incomplete improvement, shortcomings of the efficiency audit system, and most importantly, the methodology carried out in government programs. In this regard, in order to consider foreign experience, the experience of the Russian Federation, a steadily developing country in the post-Soviet space, was considered. The presented article examines the features and methodological aspects of the audit of state programs of the Russian Federation, provides recommendations that contribute to the improvement of our system, and also reflects the essence of the efficiency audit in the framework of the evolution of the state financial control of the Russian Federation.

Key words. State program, program-target principle, Strategic planning, methodology, performance audit, standards.

Кіріспе. Шет елдердің тәжірибесі бюджеттік шығыстардың тиімділігінің өсуі бағдарламалық-нысаналы бюджеттеу арқылы қамтамасыз етілетінін көрсетеді. Бұл тиісті мемлекеттік бағдарламаларда көзделген нақты сандық нәтижелерге қол жеткізу мақсатында мемлекеттік шығындарды жүзеге асыруды көздейді.

Соңғы онжылдықтарда біздің елімізде жоспарлаудың бағдарламалық-мақсатты әдісі белсенді енгізілгеніне қарамастан, қазіргі уақытта қол жеткізілген нәтиже көрсеткіштері мен қаражатты нақты игеру негізінде мемлекет қаражатын бөлудің қолданыстағы жүйесі тиімді емес, өйткені ол стратегиялық мақсаттарға қол жеткізуді қамтамасыз етпейді. Осыған байланысты, қазіргі уақытта әрбір жеке жағдайдың ерекшелігін ескере отырып, құралдарды пайдалануды бағалау тәсілдерін әзірлеудің нақты қажеттілігі бар. Ол үшін шетелдік тәжірибені қарастырып, біздің жүйені жетілдіруге септігін тигізетін аспектілерді бөліп көрсеткен жөн. Ұсынылған мақалада посткеңестік кеңістіктегі тұрақты дамып келе жатқан ел - Ресей Федерациясының тәжірибесі қарастырылады.

Материалдар мен әдістер. Бұл жұмыстағы талдау объектісі Ресей Федерациясының мемлекеттік бағдарламаларының тиімділігін тексерудің нормативтік базасы және әдіснамалық қамтамасыз етілуі.

Зерттеудің ақпараттық базасы:

- Ресей Федерациясының Бюджет кодексі, «Есеп палатасы туралы» Федералдық заң, «Ресей Федерациясының мемлекеттік бағдарламаларын әзірлеу, іске асыру және тиімділігін бағалау тәртібін бекіту туралы» қаулы және «Есеп палатасы жүзеге асыратын бақылау және сараптамалық-талдау қызметін әдістемелік қамтамасыз етудің ақпараттық материалдары» болып табылады.

Зерттеу Қазақстан Республикасында осы бағытты жетілдіру бойынша ұсынымдар беру үшін Ресей Федерациясының мемлекеттік бағдарламалар аудит жүргізу ерекшеліктеріне әдіснамалық қамтамасыз етілуіне шолу жасауға бағытталған.

Нәтижелер. Мемлекеттік бағдарламалардың тиімділігі аудитін әдіснамалық қамтамасыз етуді жетілдіру мемлекеттік бағдарламаларға аудит жүргізу мен бағалауға неғұрлым объективті тәсілдер әзірлеуге мүмкіндік береді, бұл бюджет қаражатын жұмсаудың тиімділігін арттыруға ықпал етеді.

Талқылау. Ресейде 2012 жылдан бастап бюджеттік жүйенің бюджеттерін қалыптастырудың бағдарламалық принципіне көшу басталды. Бұл бюджет шығыстарының бағыттарын бюджеттік қаржының жоспарланған көлеміне және қазіргі жағдайдағы өткен жылдардың нақты шығыстарына сүйене отырып талдау өзінің тиімсіздігін көрсеткеніне байланысты. Сондықтан Ресейде бюджеттер мақсатты бағдарламалар негізінде жасалады, бұл ұзақ мерзімді қаржы саясатын жүзеге асыру құралы және қатаң бюджеттік шектеулер жағдайында мақсаттар мен шығындарды байланыстыру арқылы бюджет шығындарын тиімді басқару міндетін шешуге арналған әлеуметтік-экономикалық процестерге бағытталған әсер ету құралы.

Мемлекеттік бағдарлама - бұл негізгі мемлекеттік функцияларды іске асыру аясында әлеуметтік-экономикалық даму және Ресей Федерациясының ұлттық қауіпсіздігін қамтамасыз ету саласындағы осы саясаттың басымдықтары мен мақсаттарына қол жеткізуді қамтамасыз ететін міндеттер, іске асыру мерзімдері, орындаушылар, ресурстар және мемлекеттік саясат құралдары бойынша өзара байланысты жоспарланған іс-шаралар кешенін қамтитын стратегиялық жоспарлау құжаты (Об утверждении Порядка разработки, реализации и оценки эффективности государственных программ Российской Федерации: 02.08.2010).

Ресей Федерациясының бюджеттік жүйесінің барлық деңгейлерінде мемлекеттік бағдарламаларды әзірлеу мемлекеттің қазіргі ұлттық саясатының ажырамас бөлігі болып табылады. Бұл факт, ең алдымен, ел бюджетінің бағдарламалық-мақсатты принцип бойынша қалыптасуымен түсіндіріледі.

Ресей Федерациясының бюджеттік жүйесінің барлық деңгейлеріндегі мемлекеттік бағдарламалар атқарушы органдардың қызметінде бағдарламалық және мақсатты басқару әдісін жүзеге асыруда шешуші құрал болып табылады. Бюджеттік процеске бағдарламалық-нысаналы жоспарлауды енгізу бюджет қаражатын бөлуге деген көзқарасты өзгертуді ғана емес, сондай-ақ бюджет қаражатын негізгі иеленушілер қызметінің нәтижелері мен негізгі бағыттары туралы баяндамаларды жыл сайын дайындауды көздейді.

Ресей Федерациясының Бюджет кодексіне сәйкес жыл сайын барлық мемлекеттік бағдарламалардың іске асырылу тиімділігіне бағалау жүргізіледі. Сонымен қатар, оларды бағалау тәртібі мен өлшемдерін сәйкесінше Ресей Федерациясының Үкіметі, Ресей Федерациясы субъектісінің мемлекеттік билігінің жоғарғы атқарушы органы немесе муниципалитеттің жергілікті әкімшілігі белгілейді.

Жоғарыда айтылғандарды жүйелей келе, Стратегиялық жоспарлау құжаттары жүйесіндегі мемлекеттік бағдарламалардың мәні мен орнын 1 - суретте көрсетілген схема түрінде ұсынуға болады.

Мемлекеттік бағдарлама кез келген деңгейде бірқатар шектеу факторларына сәйкес әзірленеді, олардың негізгілері мыналар болып табылады:

1) Ағымдағы және жоспарлы кезеңдерге арналған федералдық бюджет туралы Федералдық заңмен белгіленген аталған бағдарламаларды қаржылық қамтамасыз ету.

2) мемлекеттік бағдарламаның мақсаттары мен міндеттері:

- Ресей Федерациясының әлеуметтік-экономикалық даму стратегиялары;

- Ресей Федерациясының стратегиялық жоспарлаудың салалық құжаттары;

- Ресей Федерациясының кеңістіктік даму стратегиялары;

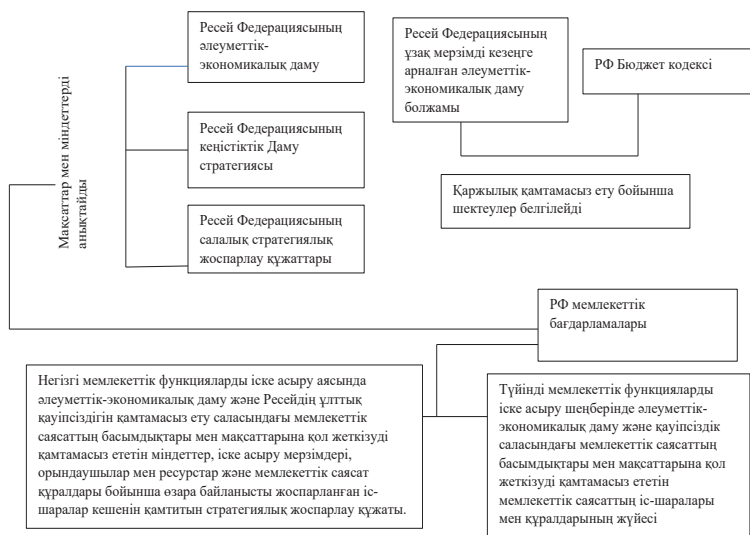
- Ресей Федерациясының Үкіметі қызметінің негізгі бағыттары;

- Федералдық заңдардың ережелері; Ресей Федерациясы Президентінің шешімдері.

Ресейде мемлекеттік бағдарламаларды әзірлеу кезінде бір уақытта қосымша және негіздеуші материалдар дайындалады, мысалы: әлеуметтік-экономикалық дамудың қазіргі жай-күйінің сипаттамасы, күтілетін нәтижелерді болжау, мемлекеттік бағдарламаларды іске асыру тәуекелдерінің сипаттамасы, кіші бағдарламалар жиынтығының негіздемесі, мемлекеттік бағдарламаны іске асыру саласындағы мемлекеттік реттеу шараларының сипаттамасы, қажетті қаржы ресурстарының негіздемесі, әлеуметтік-экономикалық дамудың тиісті

саласының сипаттамасы, мемлекеттік бағдарламаның тиімділігін бағалау әдістемесі., мемлекеттік бағдарламалардың көрсеткіштерін есептеу әдістемесі және ақпарат жинау тәртібі туралы мәліметтер, еңбек ресурстарына қажеттіліктің негізгі параметрлері.

Әрбір мемлекеттік бағдарлама үшін, әдетте, мынадай негізгі бөлімдерді қамтитын паспорт жасалады: жауапты орындаушы; бірлесіп орындаушылар; қатысушылар; кіші бағдарламалар; нысаналы индикаторлар мен көрсеткіштер; бағдарламаны іске асырудың кезеңдері мен мерзімдері; бюджеттік қаржының көлемі; бағдарламаны іске асырудан күтілетін нәтижелер.

Сурет – 1. Стратегиялық жоспарлау құжаттары жүйесіндегі мемлекеттік бағдарламалардың мәні мен орны.

Ресей Федерациясы Үкіметінің 02.08.2010 жылғы № 588 «Ресей Федерациясының мемлекеттік бағдарламаларын әзірлеу, іске асыру және тиімділігін бағалау тәртібін бекіту туралы» қаулысына сәйкес, мемлекеттік бағдарламаны дайындау кезінде, жоғарыда айтылғандай, оның тиімділігін бағалау әдістемесі әзірленуде. Сонымен қатар, дайындық кезеңінде кез-келген мемлекеттік бағдарлама міндетті түрде қоғамдық талқылауға және жауапты орындаушылардың қоғамдық кеңестерінің отырыстарында алдын-ала талқылауға жатады, содан кейін ғана Ресей Федерациясы Үкіметінің актісімен бекітіледі (Вуймо, 2017).

Сонымен қатар, Есеп палатасының бір ерекше функциясы - Ресей Федерациясының мемлекеттік бағдарламаларының жобалары бойынша сараптама және қорытынды жасау болып табылады.

«Ресей Федерациясының Есеп палатасы туралы» Федералды заң тиімділік аудиті мен мемлекеттік бағдарламаларына аудит жүргізу түсініктерді екі бөлек көрсетеді. Заң бойынша, Ресей Федерациясының мемлекеттік бағдарламаларының аудиті олардың қалыптасу және іске асырылу сапасын бағалау үшін қолданылады:

1) оларды іске асыру барысы мен нәтижелерінің берілген талаптарға сәйкестігін;

2) жұмыстардың жекелеген кезеңдерін орындау кестелерінің және ресурстық қамтамасыз ету туралы мәліметтердің негізділігі мен сақталуын;

3) нәтижелердің федералды ресурстармен арақатынастарын қарастырады (О Счетной палате Российской Федерации: Федеральный закон).

Мемлекеттік бағдарламалардың аудиті бөлігінде Есеп палатасының қызметін әдіснамалық қамтамасыз ету жеткілікті түрде дамығанын және жүйелендірілгенін атап өткен жөн.

Есеп палатасының қызметін әдіснамалық қамтамасыз ету Есеп палатасының қызметін ұйымдастыру және оның бақылау және сараптамалық-талдау қызметін жүзеге асыру рәсімдерін реттейтін Есеп палатасының өзара байланысты стандарттары мен әдістемелік құжаттары жүйесін қалыптастыру және жетілдіру процесін білдіреді. Есеп палатасының стандарттары мен әдістемелік құжаттары әдіснамалық қамтамасыз ету жөніндегі негізгі құжаттар болып табылады.

Есеп палатасының стандарттары - Есеп палатасы қызметінің алуан түрлерін жоспарлаудың, ұйымдастырудың және жүзеге асырудың сипаттамаларын, қағидалары мен рәсімдерін және (немесе) олардың нәтижелеріне қойылатын талаптарды айқындайтын, белгіленген тәртіппен әзірленген және бекітілген ішкі нормативтік құжаттар.

Есеп палатасының әдістемелік құжаттары - Есеп палатасында Ресей Федерациясының нормативтік құқықтық актілерінің ережелерін, Есеп палатасының стандарттары мен өзге де нормативтік құжаттарын іске асыру әдістерінің (тәсілдерінің) сипаттамасын немесе бақылау, сараптама, талдау және Есеп палатасының өзге де қызмет түрлерінің жекелеген рәсімдерін жүзеге асыру әдістерінің (тәсілдерінің) сипаттамасын қамтитын, белгіленген тәртіппен әзірленген және бекітілген құжаттар.

Есеп палатасында әдістемелік құжаттар мен стандарттар 1996 жылдан бастап әзірленеді және қазіргі уақытта Есеп палатасының әдістемелік құжаттары мен стандарттары жүйесінің негізін құрайды. 2004 жылы тұрақты дамып келе жатқан сыртқы мемлекеттік аудит стандарттары жүйесінің құрылымы құрылды.

Ресей Федерациясы Есеп палатасының стандарттары ұйымдастыру қызметінің стандарттары мен сыртқы мемлекеттік аудит стандарттары болып екіге бөлінеді. Сыртқы мемлекеттік аудит стандарттарының үш түрі бар: жалпы стандарттар, арнайы стандарттар және Ресей Федерациясының федералдық бюджеті мен мемлекеттік бюджеттен тыс қорлары бюджеттерінің аудит (бақылау) стандарттары. Мемлекеттік бағдарламаларға аудит жүргізу барысында қолданылатын стандарттар 2-ші суретте көрсетілген.

Сурет 2. Мемлекеттік бағдарламаларға аудит жүргізу барысында қолданылатын стандарттар

Мемлекеттік бағдарламаларды тексеру кезінде Есеп палатасы келесі стандарттарды қолданады: «MAC 101 бақылау шараларының жалпы ережелері», «MAC 102 Сараптамалық-талдау шараларының жалпы ережелері», «MAC 104 Тиімділік аудиті». Сондай-ақ, MAC 301 Ресей Федерациясының мемлекеттік бағдарламаларына аудит жүргізу деп аталатын арнайы стандарт әзірлену үстінде. Есеп палатасының сыртқы мемлекеттік аудит (бақылау) стандарттарын әзірлеу тәсілдері ИНТОСАИ (ISSAI) стандарттарын дайындаудың негізгі қағидаттары мен тәсілдемелеріне сәйкес келеді (Информационные материалы, отражающие особенности методологического обеспечения контрольной и экспертно-аналитической деятельности, осуществляемой Счетной палатой Российской Федерации).

Сондай-ақ, мемлекеттік бағдарламаларды бағалаудың ресейлік тәжірибесі аралық және қорытынды бағаны бөлу қажеттілігін көрсетеді.

Аралық бағалау мемлекеттік бағдарламаны іске асыру кезеңінде жүргізіледі. Бұл бағалау кейбір дереккөздерде диагностикалық немесе мемлекеттік немесе салалық бағдарлама идеясын қалыптастыру деп аталады. Қорытынды кезеңде жүргізілген бағалау, әдетте, жалпылама бағалау деп аталады. Бағалау жүргізу бірнеше кезеңнен тұрады:

- Бағдарламаны бағалау мақсатын қою;
- Бағдарламаны бағалау міндетін анықтау;
- Бағалау жоспарлау, ақпарат жинау әдістері мен құралдарын анықтау;
- Бағдарламаны іске асыру барысы туралы ақпарат жинау;
- Бағдарламаны іске асыру барысы туралы ақпаратты талдау;
- Есепті дайындау.

Мемлекеттік және салалық бағдарламаларды бағалау нәтижелері бойынша есепті қалыптастыру кезінде мемлекеттік аудитордың сараптамалық пікіріне жол беріледі. Мемлекеттік және салалық бағдарламаларға бағалау жүргізу кезінде байқау, зерделеу, сауалнама жүргізу және сұхбат жүргізу әдістері қолданылады.

Ресей Федерациясында мемлекеттік бағдарламаларды бағалағанда келесі әдістер қолданылады: кешенді әдіс және индикаторлық бағалау әдісі.

Кешенді әдіс мемлекеттік бағдарламаның іске асырылуын бағалауға мүмкіндік береді, барлық бағыттар мен көрсеткіштер бойынша алынған нәтижелерді жалпы бағалауға мүмкіндік береді, сондай-ақ мемлекеттік және салалық бағдарламалардың тиімділігін кешенді бағалауға мүмкіндік береді.

Өз кезегінде, индикатор бойынша бағалау әдісі индикаторларды сапалық және сандық сипаттамалары бойынша қол жеткізу тұрғысынан бағалауға мүмкіндік береді. Бұл әдісті қолдану үшін бірінші кезекте бағалау кезінде пайдаланылатын мемлекеттік бағдарламаның индикаторларын айқындау қажет. Индикаторлар ретінде мемлекеттік бағдарламаны іске асыру сапасын бағалауға мүмкіндік беретін параметрлер пайдаланылуы мүмкін. Мемлекеттік бағдарламаларды бағалаудың индикаторлық әдісі Мемлекеттік бағдарламалар индикаторларының жоспарлы және нақты мәндерін салыстыруды қамтиды.

Мемлекеттік бағдарламалардың кешенді әдісі – бағдарламаның түпкілікті нәтижелерін бағалау тәсілін пайдалануды көздейді. Бірінші тәсілді қолдану кезінде бағалау мемлекеттік және салалық бағдарламалардың болжамды және нақты нәтижелерін салыстыру арқылы мемлекеттік немесе салалық бағдарлама тиімділігінің кешенді көрсеткішін есептеу жолымен жүргізіледі. Бұл әдіс мемлекеттік

немесе салалық бағдарламаның белгілі бір кезеңі аяқталған кезде немесе бүкіл бағдарлама аяқталғаннан кейін қолданылады. Бағалаудың осы әдістемесі мемлекеттік немесе салалық бағдарламаларды іске асырудың тиімділігін бағалауға, сондай-ақ бағдарламалардың түпкілікті нәтижелеріне қол жеткізбеуден келтірілген залалды есептеуге мүмкіндік береді (Исследование методологии оценки экономического эффекта использования средств, направленных на достижение целей и задач стратегических и программных документов).

Сонымен қатар, сыртқы факторлардың әсерін ескере отырып, бағдарлама мен қорытынды нәтижелер көрсеткіштеріндегі өзгерістер арасындағы байланысты бағалауға негізделген тәжірибе қолданылады. Мемлекеттік бағдарламалардың тиімділігін талдау мынадай жолдармен жүзеге асырылады:

Шығындар мен пайдаларды талдау-бағдарламаны іске асырудан түскен барлық шығындар мен пайдаларды құндық мәнде бағалауға бағытталған;

Шығындар мен нәтижелілікті талдау-ақшалай мәндегі әлеуметтік әсерлерді есептемей, бағдарлама нәтижесінің бірлігінің құнын есептеуге мүмкіндік береді;

Бағдарламаның жекелеген элементтеріне (мақсаты, міндеттері, жоспарлау, басқару, мониторинг, нәтижелілік, тиімділік) салмақ коэффициенттерін беруден тұратын интегралдық бағалау [Белогорцева, 2018].

Осылайша, Ресей Федерациясының тәжірибесі Мемлекеттік бағдарламаларды бағалау жеке жүргізілуі керек екенін көрсетеді. Алдын ала және қорытынды бағалауды жүргізу іс-шаралардың тиімділігін салыстыруға, сондай-ақ түпкі мақсаттарға қол жеткізу дәрежесін бағалауға мүмкіндік береді.

Қорытынды. Ресей Федерациясы жақында бағдарламалық және мақсатты жоспарлаумен экономикаға көшкеніне және мемлекеттік бағдарламалардың аудитінде тәжірибесі аз болғанына қарамастан, бұл жерде әдіснамалық қамтамасыз ету жетілдірілген және жүйелендірілген. Тиімділік аудиті және федералды Заңдағы мемлекеттік бағдарламалардың аудиті ұғымының бөлінуі қазірдің өзінде мемлекеттік бағдарламалардың рөліне көбірек көңіл бөлуді білдіреді.

Ең басты ерекшелігі Мемлекеттік бағдарламалар жобалары бойынша сараптама мен қорытындыны жүзеге асыру болып табылады, бұл мемлекеттік бағдарламаны әзірлеу кезеңінде бағдарламаның кемшіліктерін анықтауға мүмкіндік береді.

Қазақстан Республикасындағы көптеген мемлекеттік бағдарла-

малардың жүйелілігінің болмауы, мақсаттары мен міндеттерін айқындау барысында жіберілетін қателіктер, қазіргі өзекті проблемалардың бірі болып табылады. Сондықтан, Ресей Федерациясының жоғарыда аталған тәжірибесін біздің жүйеге енгізу, әсіресе әзірлеу кезеңінде мемлекеттік бағдарламалар жобасын сараптамадан өткізу орынды болар еді.

Сондай-ақ Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитеті мемлекеттік бағдарламаларға тиімділік аудитін жүргізу барысында тиімділік аудитінің әдіснамасын басшылыққа алады. Бұл ерекше жағдайларды объективті бағалауға және ескеруге кедергі келтіреді. Мемлекеттік бағдарламалардың аудиті бойынша жеке стандартты әзірлеу аудиттің сапасын арттыруға септігін тигізер еді.

Сонымен қатар, «Мемлекеттік аудит және қаржылық бақылау туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 12-бабына сәйкес тиімділік аудитінің бір бағыты республикалық бюджетті атқару және мемлекет активтерін пайдалану бөлігінде Қазақстан Республикасы Мемлекеттік жоспарлау жүйесі құжаттарының іске асырылу тиімділігінің аудиті болып табылады («О государственном аудите и финансовом контроле» Закон Республики Казахстан).

Мемлекеттік бағдарламаларды қамтитын, Мемлекеттік жоспарлау жүйесінің құжаттарының іске асырылуына тиімділік аудитін қоспағанда, тиімділік аудитінің қалған барлық бағыттары бойынша әдіснама әзірленгенін айтып кеткен жөн.

Осыған байланысты, жоғары аудит органдарының халықаралық практикасын ескере отырып, тиімділік аудитінің аталған бағыты бойынша жеке әдіснаманы әзірлеу орынды деп есептейміз.

Information about authors:

Makysch Serik – d.e.s., academic, Dean of the Faculty of Economics of L.N. Gumilyov Eurasian National University, Nur-Sultan, Kazakhstan;

Auyezova Bakhyt – doctoral student of L.N. Gumilyov Eurasian National University, Nur-Sultan, Kazakhstan, <https://doi.org/10.32523/2079-620X-2020-3>.

ӘДЕБИЕТТЕР:

Белогорцева Ю.А. Методические аспекты оценки эффективности государственных программ // Вестник Евразийской науки, 2018 №3, <https://esj.today/PDF/22ECVN318.pdf> (доступ свободный).

Вуймо В.А. Аудит эффективности государственных программ Российской Федерации // Учет. Анализ. Аудит. 2017. № 5. С. 78–87. УДК 657.6JEL H11, M42.

Информационные материалы, отражающие особенности методологического обеспечения контрольной и экспертно-аналитической деятельности, осуществляемой Счетной палатой Российской Федерации/ <https://ach.gov.ru/documents/standarts/>

«Исследование методологии оценки экономического эффекта использования средств, направленных на достижение целей и задач стратегических и программных документов, на развитие экономики в целом, а также ее отдельных отраслей и секторов, с разработкой инструментов экономико-математического моделирования»/ <https://www.gov.kz/memleket/entities/esep/documents/1?lang=ru>.

«О государственном аудите и финансовом контроле» Закон Республики Казахстан от 12 ноября 2015 года № 392-V ЗРК/ <https://adilet.zan.kz/rus/docs/Z1500000392>.

О Счетной палате Российской Федерации: Федеральный закон от 05.04.2013 № 41-ФЗ (в ред. от 07.02.2017).

Об утверждении Порядка разработки, реализации и оценки эффективности государственных программ Российской Федерации: постановление Правительства Российской Федерации от 02.08.2010 № 588 (в ред. от 12.10.2017).

REFERENCES

Belogortseva Yu.A. Methodological aspects of evaluating the effectiveness of state programs // Bulletin of Eurasian Science, 2018 No. 3, <https://esj.today/PDF/22ECVN318.pdf> (access is free).

Vuymo V.A. Audit of the effectiveness of state programs of the Russian Federation // Accounting. Analysis. Audit. 2017. No. 5. pp. 78-87.UDC 657.6JEL H11, M42.

Information materials reflecting the features of methodological support of control and expert-analytical activities carried out by the Accounts Chamber of the Russian Federation/ <https://ach.gov.ru/documents/standarts/>

“Study of the methodology for assessing the economic effect of using funds aimed at achieving the goals and objectives of strategic and program documents, for the development of the economy as a whole, as well as its individual industries and sectors, with the development of economic and mathematical modeling tools”/ <https://www.gov.kz/memleket/entities/esep/documents/1?lang=ru>.

«On State Audit and Financial Control» Law of the Republic of Kazakhstan dated November 12, 2015 No. 392-V SAM/ <https://adilet.zan.kz/rus/docs/Z1500000392>

On the Accounts Chamber of the Russian Federation: Federal Law No. 41-FZ of 05.04.2013 (as amended. from 07.02.2017).

On approval of the Procedure for the Development, Implementation and Evaluation of the Effectiveness of state Programs of the Russian Federation: Decree of the Government of the Russian Federation No. 588 dated 02.08.2010 (as amended. from 12.10.2017).

МАЗМҰНЫ

ПЕДАГОГИКА

- А. Әбілқасымова, Ж. Қалыбекова**
ТЕХНИКАЛЫҚ ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРЫНДАРЫНЫҢ СТУДЕНТТЕРІНЕ
МАТЕМАТИКАНЫ КӘСІБИ-БАҒДАРЛЫ ОҚЫТУДЫҢ
ДИДАКТИКАЛЫҚ ПРИНЦИПТЕРІ.....5
- А.К. Алгазинова, Ж.Н. Бисенбаева, Б.Ж. Сомжүрек,
Р.Х. Канапьянова, Б.Б. Қашқынбай**
ЕРЕСЕКТЕРГЕ ШЕТ ТІЛІН ОҚЫТУДАҒЫ ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ-
ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ЕРЕКШЕЛІКТЕР.....21
- Ж.Б. Ахметова, В.И. Жумагулова, Г.А. Орынханова**
БОЛАШАҚ ОРЫС ТІЛІ МЕН ӘДЕБИЕТІ МҰҒАЛІМДЕРІНІҢ
КӘСІБИ ҚҰЗЫРЕТТІЛІГІН ҚАЛЫПТАСТЫРУ ҮШІН ЦИФРЛЫҚ
ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ПАЙДАЛАНУ.....36
- А.К. Бекболганова, А.Б. Әубәкір**
ЖАЛПЫ БІЛІМ БЕРЕТІН МЕКТЕПТЕГІ МАТЕМАТИКА
КУРСЫНДА ҚАШЫҚТЫҚТАН ОҚЫТУ ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫН
ҚОЛДАНУ ӘДІСТЕМЕСІ.....56
- М. Жамбылқызы, С. Джайдакпаева**
ПЕДАГОГИКАДАҒЫ ТҮЛҒАҒА БАҒЫТТАЛҒАН ОҚЫТУ
МЕН ТӘРБИЕНІҢ ДАМУ ТАРИХЫ.....65
- А.А. Задаева**
БОЛАШАҚ ОРЫС ТІЛІ ЖӘНЕ ӘДЕБИЕТІ МҰҒАЛІМДЕРІН
ДАЙЫНДАУДЫҢ САПАСЫН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУДІҢ
МӘСЕЛЕЛЕРІ.....78
- Ә.С. Қарманова, Ғ.М. Мәдібекова, А.Ш. Досбенбетова,
А.Н. Жылысбаева**
ЦИФРЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯ – БОЛАШАҚ ХИМИЯ
ПЕДАГОГТАРЫНЫҢ КӘСІБИ ҚҰЗЫРЕТТІЛІГІН ДАМУ
ФАКТОРЫ РЕТІНДЕ.....94

А.Б. Керімбердина, А.К. Садвакасова, Г.Л. Абдулгалимов БОЛАШАҚ ИНФОРМАТИКА ПЕДАГОГТАРЫН ЖАСАНДЫ НЕЙРОНДЫҚ ЖЕЛІЛЕРГЕ ОҚЫТУДЫҢ НЕГІЗГІ ӘДІСТЕРІ.....	107
А.К. Кундузкаирова, Л.Е. Койшигулова, Л.Ш. Әріпбаева, Ш.К. Тухмарова, А.М. Желдибаева ҚАШЫҚТАН ОҚЫТУ ЖАҒДАЙЫНДА БОЛАШАҚ ПСИХОЛОГ МҰҒАЛІМДЕРДІҢ КӘСІБИ ҚАСИЕТТЕРІН ҚАЛЫПТАСТЫРУ.....	120
М.Е. Рахметов, А.К. Садвакасова, Peter Schmidt , Г.А. Салтанова БОЛАШАҚ ИНФОРМАТИКА ПЕДАГОГТАРЫН ДАЯРЛАУДАҒЫ ҚАШЫҚТАН ОҚЫТУ ПЛАТФОРМАСЫНЫҢ МОДЕЛІ.....	129
М.Т. Рахметова, Г. Имашев, Б.Т. Абыканова ФИЗИКА ЖӘНЕ БИОЛОГИЯ САБАҚТАРЫН КІРІКТІРУ НЕГІЗІНДЕ ОҚУШЫЛАРДЫҢ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ БІЛІМДЕРІН ДАМУЫ	141
А.К. Рысбекова, А. Абдраим, У.С. Маннапова ЭМОЦИОНАЛДЫ ЗИЯТКЕРЛІК БОЛАШАҚ МҰҒАЛІМНІҢ КӘСІБИ ЖЕТІСТІГІНІҢ НЕГІЗІ РЕТІНДЕ.....	156
А.Д. Сыздықбаева, Л.Р. Тайтелиева, В.Д.Тян БАСТАУЫШ БІЛІМ МАЗМҰНЫН ЖАҢА RTU: ЦИФРЛЫҚ САУАТТЫЛЫҚ, ӨЗГЕРІСКЕ ДАЙЫНБЫЗ БА?.....	173
А.Н. Токжигитова, М.А. Ермаганбетова IT БАҒЫТТАРЫ БОЙЫНША БІЛІМ АЛУШЫЛАР ҮШІН БІЛІМ БЕРУ ГЕЙМИФИКАЦИЯСЫНЫҢ РӨЛІ.....	186
А.К. Шашаев, А.Т. Селкебаева, Н.Н. Құрманалина, М.А. Шашаева, Р.Ж. Мрзабаева Н.СӘБИТОВТЫҢ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ОЧЕРКІНІҢ НЕГІЗГІ БАҒЫТТАРЫ.....	201
Т. Шелестова, А. Калижанова, Р. Жусупова, А. Амренова, Р. Шадиев ШЕТ ТІЛІНДЕ ОҚЫТУҒА АРНАЛҒАН WEB 2.0 ҚҰРАЛДАРЫНЫҢ АРАЛАС ПЕДАГОГИКАЛЫҚ БІЛІМ БЕРУ ӘЛЕУЕТІ.....	215

ЭКОНОМИКА

- Д.А. Амержанова, З.О. Иманбаева, Н.Б. Давлетбаева,
Г. Балгабаева, Г.К. Бейсембаева, И.В. Мамонова**
ӨНЕРКӘСІПТЕ ЖОҒАРЫ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ҚОЛДАНУДЫҢ
БАСЫМДЫҚТАРЫ.....236
- Б.А. Ауезова, С.Б. Мақыш**
РЕСЕЙ ФЕДЕРАЦИЯСЫНЫҢ МЕМЛЕКЕТТІК
БАҒДАРЛАМАЛАРЫНА АУДИТ ЖҮРГІЗУ ӘДІСНАМАСЫНЫҢ
ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....249
- А.О. Жагышпарова, Г.К. Бекбусинова, М.А. Серикова, А.Н. Ракаева,
А.Б. Баимбетова**
ҚЫЗМЕТКЕР ЕҢБЕК (ҚЫЗМЕТТІК) МІНДЕТТЕРІН АТҚАРҒАН
КЕЗДЕ ОНЫ ЖАЗАТАЙЫМ ОҚИҒАЛАРДАН МІНДЕТТІ
САҚТАНДЫРУ ҚАҒИДАЛАРЫ.....262
- Ғ.М. Жұрынов, Л.П. Молдашбаева, Б.Н. Сабенова,
М.А. Канабекова, Г.И. Жолдасова**
ЖАҒАНДАНУ ПРОЦЕСТЕРІ КОНТЕКСТІНДЕГІ ЭКОНОМИКАЛЫҚ
ЖҮЙЕЛЕРДІҢ ТРАНСФОРМАЦИЯСЫН ТҰЖЫРЫМДАМАЛЫҚ
ТАЛДАУ.....274
- Р. Қабылқайратқызы, С.Қ. Қондыбаева**
ПАНДЕМИЯДАН КЕЙІНГІ ЕҢБЕК НАРЫҒЫ:
ЖАҢА БЕТАЛЫС — ЦИФРЛАНДЫРУ.....293
- А.М. Каракожаева, З.Т. Сатпаева**
ҚАЗАҚСТАН АЙМАҚТАРЫНДАҒЫ ХАЛЫҚТЫҢ ЦИФРЛЫҚ
ҚҰЗЕТІТТЕРІН ТАЛДАУ.....305
- А. Малдынова, Е.М. Бутин**
ҚАЗАҚСТАННЫҢ ӨНЕРКӘСІП КӘСІПОРЫНДАРЫНА АРНАЛҒАН
ӨЗЕКТІ МАРКЕТИНГІ СТРАТЕГИЯСЫ.....319
- Д. Махметова, Б.С. Қорабаев, А.Ж. Зейнуллина, Ж.Қ. Басшиева,
Ж. Дәуіт, К. Жақсалыков**
АГРОӨНЕРКӘСІП КЕШЕНІН ЭКОЛОГИЯЛАНДЫРУ:
ӘЛЕУМЕТТІК-ЭКОНОМИКАЛЫҚ ЖАҢҒЫРТУ МӘСЕЛЕЛЕРІ
ШЫҒЫС ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСЫНЫҢ МЫСАЛЫНДА.....331

А.А. Нургалиева ҚАЗІРГІ ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДАҒЫ АУЫЛШАРУАШЫЛЫҒЫ ӨНДІРІСІНІҢ ДАМУ МӘСЕЛЕЛЕРІ МЕН БОЛАШАҒЫ.....	345
З.Х. Нургалиева, К.Е. Хасенова, Б. Куанткан, Л.А. Шафеева, А.В. Заякина ШЫҒЫС ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСЫНЫҢ ТУРИСТІК СЕКТОРЫН ҰЙЫМДАСТЫРУДА ШАҒЫН ЖӘНЕ ОРТА БИЗНЕСТІ ДАМУДЫҢ ӘДІСНАМАСЫ МЕН ЗАМАНАУИ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ТӘСІЛДЕРІ ЖӘНЕ ӘЛЕМДІК ТӘЖІРИБЕНІ ҚОЛДАНУ.....	363
Г.А. Рахимова, Г.Ж. Есенова, Г.Б. Алина, Н.В. Кабашева НОРВЕГИЯДАҒЫ ӨНДІРІСТЕГІ ЖАЗАТАЙЫМ ОҚИҒАЛАРДАН ЖӘНЕ КӘСІБИ АУРУЛАРДАН САҚТАНДЫРУДЫҢ ТЕОРИЯЛЫҚ НЕГІЗДЕРІНЕ ШОЛУ ЖӘНЕ ТАЛДАУ.....	379
С. Рейдолда, К.О. Шаяхметова, А.М. Бержанова МЕМЛЕКЕТТІК-ЖЕКЕМЕНШІК ӘРІПТЕСТІГІНІҢ ӨНІМДІЛІКТІ ЫНТАЛАНДЫРУ МОДЕЛІНІҢ ТЕОРИЯЛЫҚ НЕГІЗІ.....	392
Р.Б. Сартова, А.С. Кадырова, Г. Мусиров, Г.М. Алдашова, Н.Б. Давлетбаева ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ИНДУСТРИАЛДЫ-ИННОВАЦИЯЛЫҚ САЯСАТТЫҢ ӨНІРЛІК АСПЕКТІСІ.....	409

СОДЕРЖАНИЕ

ПЕДАГОГИКА

А. Абылкасымова, Ж. Калыбекова О ДИДАКТИЧЕСКИХ ПРИНЦИПАХ ПРОФЕССИОНАЛЬНО- НАПРАВЛЕННОГО ОБУЧЕНИЯ МАТЕМАТИКЕ СТУДЕНТОВ ТЕХНИЧЕСКИХ ВУЗОВ.....	5
А.К. Алгазинова, Ж.Н. Бисенбаева, Б.Ж. Сомжүрек, Р.Х. Канапьянова, Б.Б. Қашқынбай ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ В ОБУЧЕНИИ ВЗРОСЛЫХ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ.....	21
Ж.Б. Ахметова, В.И. Жумагулова, Г.А. Орынханова ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ДЛЯ ФОРМИРОВАНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ У БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ РУССКОГО ЯЗЫКА И ЛИТЕРАТУРЫ.....	36
А.К. Бекболганова, А.Б Аубакир МЕТОДИКА ПРИМЕНЕНИЯ ДИСТАНЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В КУРСЕ МАТЕМАТИКИ В ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ШКОЛЕ.....	56
М. Жамбылқызы, С. Джайдакпаева ИСТОРИЯ РАЗВИТИЯ ЛИЧНОСТНО-ОРИЕНТИРОВАННОГО ОБУЧЕНИЯ И ВОСПИТАНИЯ В ПЕДАГОГИКЕ.....	65
А.А. Задаева ВОПРОСЫ ОБЕСПЕЧЕНИЯ КАЧЕСТВА ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ РУССКОГО ЯЗЫКА И ЛИТЕРАТУРЫ.....	78
А.С. Карманова, Г.М. Мадыбекова, А.Ш. Досбенбетова, А.Н. Жылысбаева ЦИФРОВАЯ ТЕХНОЛОГИЯ КАК ФАКТОР РАЗВИТИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ХИМИИ.....	94

А.Б. Керимбердина, А.К. Садвакасова, Г.Л. Абдулгалимов ОСНОВНЫЕ МЕТОДЫ ОБУЧЕНИЯ ИСКУССТВЕННЫМ НЕЙРОННЫМ СЕТЯМ БУДУЩИХ ПЕДАГОГОВ ИНФОРМАТИКИ.....	107
А.К. Кундузкаирова, Л.Е. Койшигулова, Л.Ш. Арипбаева, Ш.К. Тухмарова, А.М. Желдибаева ФОРМИРОВАНИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ КАЧЕСТВ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ-ПСИХОЛОГОВ В УСЛОВИЯХ ДИСТАНЦИОННОГО ОБУЧЕНИЯ.....	120
М.Е. Рахметов, А.К. Садвакасова, Peter Schmidt, Г.А. Салтанова МОДЕЛЬ ПЛАТФОРМЫ ДИСТАНЦИОННОГО ОБУЧЕНИЯ ПРИ ПОДГОТОВКЕ БУДУЩИХ ПЕДАГОГОВ ИНФОРМАТИКИ.....	129
М.Т. Рахметова, Г. Имашев, Б.Т. Абыканова РАЗВИТИЕ ЭКОЛОГИЧЕСКИХ ЗНАНИЙ УЧАЩИХСЯ НА ОСНОВЕ ИНТЕГРАЦИИ УРОКОВ ФИЗИКИ И БИОЛОГИИ.....	141
А.К. Рысбекова, А. Абдраим, У.С. Маннапова ЭМОЦИОНАЛЬНЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ КАК ОСНОВА ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ УСПЕШНОСТИ БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ.....	156
А.Д. Сыздыкбаева, Л.Р. Тайтелиева, В.Д. Тян ОБНОВЛЕНИЕ СОДЕРЖАНИЯ НАЧАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ: ЦИФРОВАЯ ГРАМОТНОСТЬ, ГОТОВЫ ЛИ МЫ К ПЕРЕМЕНАМ?.....	173
А.Н. Токжигитова, М.А. Ермаганбетова РОЛЬ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ГЕЙМИФИКАЦИИ ДЛЯ ОБУЧАЮЩИХСЯ ПО IT-НАПРАВЛЕНИЯМ.....	186
А.К. Шашаев, А.Т. Селкебаева, Н.Н. Курманалина, М.А. Шашаева, Р.Ж. Мрзабаева ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ОЧЕРКА Н.САБИТОВА.....	201

**Т. Шелестова, А. Калижанова, Р. Жусупова, А. Амренова,
Р. Шадиев**
ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ ПОТЕНЦИАЛ ИНСТРУМЕНТОВ WEB 2.0
ДЛЯ СМЕШАННОГО ОБУЧЕНИЯ В ИНОЯЗЫЧНОМ
ОБРАЗОВАНИИ.....215

ЭКОНОМИКА

**Д.А. Амержанова, З.О. Иманбаева, Н.Б. Давлетбаева, Г. Балгабаева,
Г.К. Бейсембаева И.В. Мамонова**
ПРИОРИТЕТЫ ПРИМЕНЕНИЯ ВЫСОКИХ ТЕХНОЛОГИЙ
В ПРОМЫШЛЕННОСТИ.....236

Б.А. Ауезова, С.Б. Макыш
ОСОБЕННОСТИ МЕТОДОЛОГИИ ПРОВЕДЕНИЯ АУДИТА
ГОСУДАРСТВЕННЫХ ПРОГРАММ РОССИЙСКОЙ
ФЕДЕРАЦИИ.....249

**А.О. Жагыпарова, Г.К. Бекбусинова, М.А. Серикова, А.Н. Ракаева,
А.Б. Баимбетова**
ПРАВИЛА ОБЯЗАТЕЛЬНОГО СТРАХОВАНИЯ РАБОТНИКА ОТ
НЕСЧАСТНЫХ СЛУЧАЕВ ПРИ ИСПОЛНЕНИИ ИМ ТРУДОВЫХ
(СЛУЖЕБНЫХ) ОБЯЗАННОСТЕЙ.....262

**Г.М. Журинов, Л.П. Молдашбаева, Б.Н. Сабенова,
М.А. Канабекова, Г.И. Жолдасова**
КОНЦЕПТУАЛЬНЫЙ АНАЛИЗ ТРАНСФОРМАЦИИ
ЭКОНОМИЧЕСКИХ СИСТЕМ В КОНТЕКСТЕ
ГЛОБАЛИЗАЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ.....274

Р. Қабылқайратқызы, С.Қ. Қондыбаева
РЫНОК ТРУДА ПОСЛЕ ПАНДЕМИИ: НОВАЯ ТЕНДЕНЦИЯ –
ЦИФРОВИЗАЦИЯ.....293

А.М. Каракожаева, З.Т. Сатпаева
АНАЛИЗ ЦИФРОВЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ НАСЕЛЕНИЯ
В РЕГИОНАХ КАЗАХСТАНА.....305

А. Малдынова, Е.М. Бутин
АКТУАЛЬНАЯ МАРКЕТИНГОВАЯ СТРАТЕГИЯ ДЛЯ
ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ КАЗАХСТАНА.....319

Д. Махметова, Б.С. Корабаев, А. Ж. Зейнуллина, Ж.Қ. Басшиева, Ж. Дәуіт, К. Жаксалыков ЭКОЛОГИЗАЦИЯ АПК: ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ЭКОНОМИЧЕСКОЙ МОДЕРНИЗАЦИИ НА ПРИМЕРЕ ВКО.....	331
А.А. Нургалиева ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ АГРАРНОГО ПРОИЗВОДСТВА В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ.....	345
З.Х. Нургалиева, К.Е. Хасенова, Б. Куанткан, Л.А. Шафеева, А.В. Заякина МЕТОДИКА И СОВРЕМЕННЫЕ ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К РАЗВИТИЮ МАЛОГО И СРЕДНЕГО БИЗНЕСА ОРГАНИЗАЦИИ ТУРИСТСКОЙ СФЕРЫ ВКО И ПРИМЕНЕНИЕ МИРОВОГО ОПЫТА.....	363
Г.А. Рахимова, Г.Ж. Есенова, Г.Б. Алина, Н.В. Кабашева ОБЗОР И АНАЛИЗ ТЕОРЕТИЧЕСКИХ ОСНОВ СТРАХОВАНИЯ ОТ НЕСЧАСТНЫХ СЛУЧАЕВ НА ПРОИЗВОДСТВЕ И ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ ЗАБОЛЕВАНИЙ НОРВЕГИИ.....	379
С. Рейдолда, К.О. Шаяхметова, А.М. Бержанова ТЕОРЕТИЧЕСКАЯ ОСНОВА МОДЕЛИ СТИМУЛИРОВАНИЯ ПРОИЗВОДИТЕЛЬНОСТИ ГОСУДАРСТВЕННО-ЧАСТНОГО ПАРТНЕРСТВА.....	392
Р.Б. Сартова, А.С. Кадырова, Г. Мусиров, Г.М. Алдашова, Н.Б. Давлетбаева РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ ИНДУСТРИАЛЬНО- ИННОВАЦИОННОЙ ПОЛИТИКИ В КАЗАХСТАНЕ.....	409

CONTENTS

PEDAGOGY

- A. Abylkassymova, Zh. Kalybekova**
DIDACTIC PRINCIPLES OF PROFESSIONALLY ORIENTED
TEACHING OF MATHEMATICS TO STUDENTS OF TECHNICAL
UNIVERSITIES.....5
- A. Algazinova, Zh. Bissenbayeva, B.Zh. Somzhurek,
R.Kh. Kanapyanova, B. Kashkhynbay**
PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL FEATURES IN TEACHING
A FOREIGN LANGUAGE TO ADULTS.....21
- Zh. Akhmetova, V. Zhumagulova, G. Orynkhanova**
THE USE OF DIGITAL TECHNOLOGIES FOR THE FORMATION OF
PROFESSIONAL COMPETENCIES OF FUTURE TEACHERS
OF RUSSIAN LANGUAGE AND LITERATURE.....36
- A. Bekbolganova, A. Aubakir**
METHODOLOGY OF APPLICATION OF DISTANCE LEARNING
TECHNOLOGIES IN MATHEMATICS COURSES IN SECONDARY
SCHOOLS.....56
- M. Zhambylkyzy, S. Jaidakpayeva**
THE HISTORY OF THE DEVELOPMENT OF A PERSONALLY-
ORIENTED APPROACH IN TEACHING AND UPBRINGING
IN PEDAGOGY.....65
- A. Zadayeva**
ISSUES OF ENSURING THE QUALITY OF TRAINING FOR FUTURE
TEACHERS OF THE RUSSIAN LANGUAGE AND LITERATURE.....78
- A.S. Karmanova, G.M. Madybekova, A.Sh. Dosbenbetova,
A.N. Zhylysbayeva**
DIGITAL TECHNOLOGY AS A DEVELOPMENT FACTOR OF
PROFESSIONAL COMPETENCE OF FUTURE CHEMISTRY
TEACHERS.....94

A. Kerimberdina, A. Sadvakassova, G. Abdulgalimov BASIC METHODS OF TRAINING FUTURE INFORMATICS TEACHERS ON ARTIFICIAL NEURAL NETWORKS.....	107
A.K. Kunduzkairova, L.E. Koishigulova, L.Sh. Aripbayeva, Sh. Tukhmarova, A.M. Zheldibaeva FORMATION OF PROFESSIONAL QUALITY OF FUTURE TEACHERS- PSYCHOLOGISTS IN THE CONDITIONS OF DISTANCE LEARNING.....	120
M.E. Rakhmetov, A.K. Sadvakassova, Peter Schmidt, G.A. Saltanova THE MODEL OF THE DISTANCE LEARNING PLATFORM IN THE PREPARATION OF FUTURE COMPUTER SCIENCE TEACHERS.....	129
M. Rakhmetova, G. Imashev, B. Abykanova DEVELOPMENT OF ENVIRONMENTAL KNOWLEDGE OF STUDENTS BASED ON THE INTEGRATION OF PHYSICS AND BIOLOGY LESSONS.....	141
A.K. Rysbekova, A. Abdraim, U.S. Mannapova EMOTIONAL INTELLIGENCE AS THE BASIS OF PROFESSIONAL SUCCESS OF A FUTURE TEACHER.....	156
A. Syzdykbayeva, L. Taitelieva, V. Tyan UPDATING THE CONTENT OF PRIMARY EDUCATION: DIGITAL LITERACY, ARE WE READY FOR CHANGES?.....	173
A. Tokzhigitova, M. Yermaganbetova THE ROLE OF EDUCATIONAL GAMIFICATION FOR STUDENTS IN IT AREAS.....	186
A.K. Shashaev, A.T. Serkebayeva, N.N. Kurmanalina, M.A. Shalaeva, R.J. Mrzabayeva THE MAIN DIRECTIONS OF N. SABITOV'S PEDAGOGICAL ESSAY.....	201
T. Shelestova, A. Kalizhanova, R. Zhussupova, A. Amrenova, R. Shadiev PEDAGOGICAL POTENTIAL OF WEB 2.0 TOOLS IN EFL BLENDED LEARNING ENVIRONMENT.....	215

ECONOMICS

- D. Amerzhanova, Z. Imanbayeva, N. Davletbayeva, G. Balgabayeva, G. Beisembayeva, I. Mamonova**
PRIORITIES FOR THE APPLICATION OF HIGH TECHNOLOGIES
IN THE INDUSTRY.....236
- B.A. Auyezova, S.B. Makysh**
FEATURES OF THE METHODOLOGY FOR AUDITING STATE
PROGRAMS OF THE RUSSIAN FEDERATION.....249
- A.O. Zhagyparova, G.K. Bekbusinova, M.A. Serikova, A.N. Rakaeva, A.B. Baimbetova**
RULES OF OBLIGATORY INSURANCE OF EMPLOYEE AGAINST
ACCIDENTS DURING PERF.....262
- G.M. Zhurynov, L.P. Moldashbayeva, B.N. Sabenova, M.A. Kanabekova, G.I. Zholdassova**
CONCEPTUAL ANALYSIS OF THE TRANSFORMATION OF
ECONOMIC SYSTEMS IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION
PROCESSES.....274
- R. Kabylkairatkyzy, S.K. Kondybaeva**
POSTPANDEMIC LABOUR MARKET: NEW MILESTONE IS
DIGITALIZATION293
- A.M. Karakozhayeva, Z.T. Satpayeva**
ANALYSIS OF THE DIGITAL COMPETENCIES OF THE POPULATION
IN THE REGIONS OF KAZAKHSTAN.....305
- A. Maldynova, E. Butin**
RELEVANT MARKETING STRATEGY FOR INDUSTRIAL
ENTERPRISES OF THE KAZAKHSTAN.....319
- D. Maknmetova, B. Korabayev, A. Zeinullina, Z. Basshieva, Z. Daut, K. Zhaxalykov**
ECOLOGIZATION OF THE AGRO-INDUSTRIAL COMPLEX:
PROBLEMS OF SOCIO-ECONOMIC MODERNIZATION ON THE
EXAMPLE OF EAST KAZAKHSTAN REGION.....331

A. Nurgaliyeva PROBLEMS AND PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF AGRICULTURAL PRODUCTION IN THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN IN MODERN CONDITIONS.....	345
Z. Nurgalieva, K. Khassenova, B. Kuantkan, L. Shafeyeva, A. Zayakina METHODOLOGY AND MODERN ECONOMIC APPROACHES TO THE DEVELOPMENT OF SMALL AND MEDIUM-SIZED BUSINESSES IN THE ORGANIZATION OF THE TOURISM SECTOR OF THE EAST KAZAKHSTAN REGION AND THE APPLICATION OF WORLD EXPERIENCE.....	363
G.A. Rakhimova, G.Zh. Essenova, G.B. Alina, N.W. Kabasheva REVIEW AND ANALYSIS OF THE THEORETICAL FOUNDATIONS OF INSURANCE AGAINST INDUSTRIAL ACCIDENTS AND OCCUPATIONAL DISEASES IN NORWAY.....	379
S. Reidolda, K.O. Shayakhmetova, A.M. Barzhanova THE THEORETICAL BASIS OF THE PERFORMANCE INCENTIVE MODEL PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP.....	392
R. Sartova, A.S. Kadyrova, G. Mussirov, G.M. Aldashova, N. Davletbayeva REGIONAL ASPECT OF INDUSTRIAL AND INNOVATION POLICY IN KAZAKHSTAN.....	409

Publication Ethics and Publication Malpractice in the journals of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan

For information on Ethics in publishing and Ethical guidelines for journal publication see <http://www.elsevier.com/publishingethics> and <http://www.elsevier.com/journal-authors/ethics>.

Submission of an article to the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan implies that the work described has not been published previously (except in the form of an abstract or as part of a published lecture or academic thesis or as an electronic preprint, see <http://www.elsevier.com/postingpolicy>), that it is not under consideration for publication elsewhere, that its publication is approved by all authors and tacitly or explicitly by the responsible authorities where the work was carried out, and that, if accepted, it will not be published elsewhere in the same form, in English or in any other language, including electronically without the written consent of the copyright-holder. In particular, translations into English of papers already published in another language are not accepted.

No other forms of scientific misconduct are allowed, such as plagiarism, falsification, fraudulent data, incorrect interpretation of other works, incorrect citations, etc. The National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan follows the Code of Conduct of the Committee on Publication Ethics (COPE), and follows the COPE Flowcharts for Resolving Cases of Suspected Misconduct (http://publicationethics.org/files/u2/New_Code.pdf). To verify originality, your article may be checked by the originality detection service Cross Check <http://www.elsevier.com/editors/plagdetect>.

The authors are obliged to participate in peer review process and be ready to provide corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. All authors of a paper should have significantly contributed to the research.

The reviewers should provide objective judgments and should point out relevant published works which are not yet cited. Reviewed articles should be treated confidentially. The reviewers will be chosen in such a way that there is no conflict of interests with respect to the research, the authors and/or the research funders.

The editors have complete responsibility and authority to reject or accept a paper, and they will only accept a paper when reasonably certain. They will preserve anonymity of reviewers and promote publication of corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. The acceptance of a paper automatically implies the copyright transfer to the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan.

The Editorial Board of the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan will monitor and safeguard publishing ethics.

Правила оформления статьи для публикации в журнале смотреть на сайте:

www: nauka-nanrk.kz

ISSN 2518–1467 (Online),

ISSN 1991–3494 (Print)

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en>

Директор отдела издания научных журналов НАН РК *А. Ботанқызы*

Заместитель директор отдела издания научных журналов НАН РК *Р. Жәліқызы*

Редакторы: *М.С. Ахметова, Д.С. Аленов*

Верстка на компьютере *Г.Д. Жадырановой*

Подписано в печать 30.08.2022.

Формат 60x881/8. Бумага офсетная. Печать - ризограф.

27,5 п.л. Тираж 300. Заказ 4.